

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Kimya Ürünleri ve Özel İhracat Daire Başkanlığı

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Temizlik ürünleri sanayii, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 55. bölümde, Armonize Sisteme göre ise 34. fasılda tanımlanmaktadır. Buna göre; sektör kapsamında; sabunlar, yıkama ve temizleme müstahzarları, yağlama müstahzarları, pas önleyiciler, suni mumlar ve müstahzar mumlar, ayakkabı, mobilya, döşeme gibi eşyaları temizleyen boya, cila, pasta gibi ürünler yer almaktadır.

HS No: 34.01, 34.02, 34.03, 34.04, 34.05, 34.06, 34.07

DÜNYA TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Temizlik maddeleri sektörünün üretmekte olduğu ürünler, günlük yaşamımızın zorunlu tüketim maddeleri sınıfına girmekte olup hayatımızda önemli bir yer almaktadır. Sabun, ana maddesi bitkisel ve/veya hayvansal yağların veya yağ asitlerinin alkalilerle (NaOH, KOH vb.) reaksiyonu sonucu üretilen ve genel anlamda insan vücudunun, canlılarla eşyaların temizlenmesinde kullanılan, ancak tekstil sanayi gibi diğer sanayi kollarında da kullanım yeri bulan ilk ve en eski temizlik ve kişisel bakım malzemesidir.

Dünya banyo ve vücut ürünleri sektöründe son yıllarda Brezilya pazarı ABD ve Batı Avrupa pazarını aşarak dünyanın en hızlı büyüyen pazarı halini almıştır. Söz konusu ürünlerin pazar büyüklüğünün büyük bir kısmını yükselen ülke pazarları oluşturmaktadır.

Kalıp sabun sektörü ise, son yıllarda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da duş jelleri ve sıvı sabun kullanımının artması nedeniyle pazar kaybına uğrarken, satışlar gelişmekte olan ülkelere yönelmeye başlamıştır.

Çamaşır deterjanları sektörünün ev bakımı ürünleri içerisindeki payı % 50'den fazladır. Sektörün önde gelen üretici beş firması küresel satıştan toplamda % 50'den fazla pay almaktadır. Sabun ve temizlik ürünleri sektöründe faaliyet gösteren uluslararası firmalar, son yıllarda özellikle Latin Amerika (Şili, Brezilya gibi), ÇHC ve Hindistan gibi gelişmekte olan pazarlarda büyümeyi hedeflemişlerdir.

DÜNYA TİCARETİ

Dünyada temizlik maddelerinin toplam ithalat değeri; 2018 yılında 64,5 milyar ABD Doları iken 2019 yılında ise %3,3 oranında azalış ile 62,4 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk sırada sabunlar, yüzey aktif organik maddeler yer almaktadır. Bu ürün grubunu yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç) takip etmektedir.

Tablo 1. Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%) (2018-19)	Pay (%) 2019
		2017 (\$)	2018 (\$)	2019 (\$)		
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	29.685.536	32.082.945	31.293.615	-2,46%	50,16%
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	10.628.902	11.663.637	11.355.196	-2,64%	18,20%
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	9974289	10900317	10.239.261	-6,06%	16,41%

3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	2.992.469	3.148.181	3.099.547	-1,54%	4,97%
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	2.873.491	3.134.365	2.883.974	-7,99%	4,62%
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Vb.	2.460.164	2.553.361	2.460.934	-3,62%	3,94%
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	953.319	1.039.732	1.060.718	2,02%	1,70%
Genel Toplam		59.568.170	64.522.538	62.393.245	-3,30%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Dünyanın en büyük sabun üretici, ihracatçı ve ithalatçıları AB üyesi ülkelerdir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk 15'te yer alan ülkeler toplam ithalatın %56'sını gerçekleştirmektedir. Tablo 2'de temizlik maddeleri sektöründe dünyanın en büyük ithalatçı ülkeleri yer almaktadır.

Tablo 2. Ülkelere Göre Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017	2018	2019	(2018-19)	2019
1	Çin	4.453.451	4.913.087	4.723.397	-3,86%	7,57%
2	Almanya	4.219.856	4.671.269	4.519.487	-3,25%	7,24%
3	ABD	3.432.410	3.779.027	3.814.789	0,95%	6,11%
4	Fransa	2.629.568	2.898.891	2.767.541	-4,53%	4,44%
5	İngiltere	2.493.141	2.550.177	2.590.099	1,57%	4,15%
6	Kanada	2.337.325	2.389.555	2.408.945	0,81%	3,86%
7	Hollanda	2.154.829	2.312.697	2.300.250	-0,54%	3,69%
8	Belçika	2.063.067	2.233.299	2.162.311	-3,18%	3,47%
9	İtalya	1.516.737	1.670.557	1.587.113	-4,99%	2,54%
10	Rusya	1.370.282	1.504.446	1.525.989	1,43%	2,45%
11	Polonya	1.114.028	1.413.088	1.422.686	0,68%	2,28%
12	İspanya	1.113.914	1.257.906	1.289.080	2,48%	2,07%
13	Japonya	1.087.863	1.147.302	1.137.644	-0,84%	1,82%
14	Meksika	988.043	1.037.309	985.800	-4,97%	1,58%
15	G. Kore	960.876	1.028.336	984.748	-4,24%	1,58%
19	Türkiye	881.178	901.224	848.931	-5,80%	1,36%
Liste Toplamı		32.816.568	35.708.170	35.068.810	-1,79%	56,21%
Genel Toplam		59.568.170	64.522.538	62.393.245	-3,30%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

TÜRKİYE TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Türkiye'de temizlik ürünleri sektöründe sanayileşme 1950'li yıllarda yabancı firmaların pazardan pay almak istemeleri ile başlamış, talep ağırlıklı olarak ithalat ile karşılanmış ve zamanla yerli sanayici de sektöre yatırım yapmaya başlamıştır. Sektörde yerli sanayiciler tarafından yapılan önemli yatırımlar ise 1980'lerden itibaren hız kazanmış, fabrikalar genellikle fason üretime yönelik olarak çalışmış, fakat bu dönemde az miktarda da olsa kendi ürünlerini yaratmaya da başlamışlardır. 1995'ten itibaren ise sektör gerek kendi ürünlerini

ve markalarını yaratmakta gerekse yurtdışına açılmada önemli bir sürece girmiştir. Sektördeki firmalar ağırlıklı olarak küçük ölçekli olup, bunların yanı sıra büyük ölçekli, yerli ve yabancı ortaklı firmalar da faaliyette bulunmaktadır.

Ülkemiz temizlik maddeleri pazarının % 88'ini deterjan %12'sini ise sabun oluşturmaktadır. Ülkemizin sabun sektörü dünyadaki rakiplerine göre gelişmiş ve önemli yeterlilikleri olan bir sektördür. Türkiye, talebin çok üzerinde sabun üretim kapasitesine sahiptir.

Türkiye sabun sektörünün toplam üretim kapasitesi 550 bin ton, deterjan sektörünün üretim kapasitesi ise 1,3 milyon tondur. Sektörde yaklaşık 709 firma faaliyet göstermekte olup, yaklaşık 10 bin kişi istihdam edilmektedir. Toz deterjan üretiminin %90'ını 9 büyük firma gerçekleştirmektedir. Sabun sektörünün toplam kapasitesinin %72'sini 10 büyük firma gerçekleştirmekte olup, kapasite kullanım oranı % 55-60 aralığında yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARET

İhracat

Temizlik malzemeleri ihracatımız 2020 yılında bir önceki yıla göre %29,1 oranında artış göstererek 1,125 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018 (\$)	2019 (\$)	2020 (\$)	(2019-20)	2020
3401	SABUNLAR, YÜZEY AKTİF ORGANİK ÜRÜNLER VE MÜSTAHZARLAR	349.972.056	367.260.206	525.837.535	43,18	46,75
3402	YIKAMA, TEMİZLEME MÜSTAHZARLARI (SABUNLAR HARİÇ)	376.388.965	410.963.699	507.714.706	23,54	45,14
3405	AYAKKABI, MOBİLYA, DÖŞEME, OTOMOBİL KAROSERİ, CAM VEYA METAL BOYA VE CİLALARI, TEMİZLEME PAT VE TOZL	39.687.039	53.998.908	48.201.408	-10,74	4,29
3403	YAĞLAMA MÜSTAHZARLARI, PAS ÖNLEYİCİLER	22.928.775	22.669.459	25.020.370	10,37	2,22
3407	MODEL YAPMAYA MAHSUS PATLAR, DIŞÇI MUMU VB. MÜSTAHZARLAR	6.699.461	7.050.385	9.530.844	35,18	0,85
3404	SUNİ MUMLAR VE MÜSTAHZAR MUMLAR	7.359.598	8024303	7.194.748	-10,34	0,64
3406	İŞIK TEMİNİ İÇİN KULLANILAN HER TÜRLÜ MUMLAR VB.	797.205	1.043.933	1.345.070	28,85	0,12
Genel Toplam		803.833.099	871.010.893	1.124.844.681	29,14	100,00

Kaynak: TÜİK

Alt sektörler itibariyle söz konusu sektörün 2020 yılı ihracatına bakıldığında, ilk sırada yer alan ürünlerin 3401 tarife pozisyonlu sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar

(% 46,7 pay), 3402 tarife pozisyonlu yıkama, temizleme müstahzarları (% 45,1 pay) ve 3405 tarife pozisyonlu ayakkabı, mobilya, döşeme vb. temizleyen boya, cila, pasta vb. ürünler (% 4,2 pay) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018	2019	2020	(2019-20)	2020
1	IRAK	119.596.672	148.493.447	142.774.263	-3,85	12,69
2	A.B.D.	8.820.528	17.676.928	100.671.711	469,51	8,95
3	İNGİLTERE	29.113.994	31.041.513	62.277.075	100,63	5,54
4	AZERBAYCAN	44.181.742	44.620.841	59.183.133	32,64	5,26
5	İSRAİL	45.036.049	46.227.986	53.411.662	15,54	4,75
6	RUSYA FEDERASYONU	37.358.476	40.530.193	43.624.661	7,63	3,88
7	ROMANYA	28.433.144	28.615.601	43.520.695	52,09	3,87
8	ALMANYA	24.969.671	26.284.914	42.488.723	61,65	3,78
9	HOLLANDA	17.131.508	16.618.637	35.467.443	113,42	3,15
10	İRAN	28.620.524	30.985.048	28.902.054	-6,72	2,57
11	GÜRCİSTAN	32.531.606	32.629.689	28.839.728	-11,62	2,56
12	LİBYA	20.086.517	16.626.585	25.311.338	52,23	2,25
13	SUUDİ ARABİSTAN	14.900.404	16.746.991	21.851.178	30,48	1,94
14	BULGARİSTAN	16.831.499	16.923.511	21.763.433	28,60	1,93
15	POLONYA	12.871.720	20.028.173	21.757.548	8,63	1,93
Liste Toplamı		480.484.054	534.050.057	731.844.645	37,04	65,06
Genel Toplam		803.833.099	871.010.893	1.124.844.681	29,14	100,00

Kaynak: TÜİK

Sektörde başlıca pazarlar; Irak, A.B.D., İngiltere, Azerbaycan, İsrail ve Rusya olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ihrac pazarımızın toplam sektör ihracatı içerisindeki payının 2020 yılında % 65 olduğu görülmektedir.

İthalat

Temizlik malzemeleri ithalatımız 2020 yılında bir önceki yıla göre %9,4 oranında artış göstererek 946,4 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018 (\$)	2019 (\$)	2020 (\$)	(2019-20)	2020
3402	YIKAMA, TEMİZLEME MÜSTAHZARLARI (SABUNLAR HARIÇ)	506.277.873	499.526.612	549.797.720	10,06	58,09

3403	YAĞLAMA MÜSTAHZARLARI, PAS ÖNLEYİCİLER	162.666.511	148.281.495	157.611.414	6,29	16,65
3404	SUNİ MUMLAR VE MÜSTAHZAR MUMLAR	100.225.458	84.428.964	107.018.309	26,76	11,31
3401	SABUNLAR, YÜZEY AKTİF ORGANİK ÜRÜNLER VE MÜSTAHZARLAR	101.441.296	106.737.311	102.865.473	-3,63	10,87
3405	AYAKKABI, MOBİLYA, DÖŞEME, OTOMOBİL KAROSERİ, CAM VEYA METAL BOYA VE CİLALARI, TEMİZLEME PAT VE TOZL	14.830.150	12.308.315	16.258.589	32,09	1,72
3407	MODEL YAPMAYA MAHSUS PATLAR, DIŞÇI MUMU VB. MÜSTAHZARLAR	9.090.423	7.983.356	7.570.930	-5,17	0,80
3406	IŞIK TEMİNİ İÇİN KULLANILAN HER TÜRLÜ MUMLAR VB.	6.692.580	5.604.148	5.286.181	-5,67	0,56
Genel Toplam		901.224.291	864.870.201	946.408.616	9,43	100,00

Kaynak: TÜİK

Bahse konu sektörde 2020 yılı itibariyle en çok ithal edilen ilk üç ürünün 3402 tarife pozisyonlu yıkama ve temizleme müstahzarları (pay %58), 3403 tarife pozisyonlu yağlama müstahzarları, pas önleyiciler (pay % 16,6) ve 3404 tarife pozisyonlu suni mumlar ve müstahzar mumlar (pay % 11,3) olduğu görülmektedir.

Sabun üretiminde kullanılan hammaddeler (donyağı, palm, koko yağı, vb.) ile boya ve parfüm gibi katkı maddeleri büyük oranda ithalata dayanmaktadır. Sadece sabunun yapımında kullanılan kostik soda ve diğer bazı maddeler ve kısmen de olsa parfümler yerli piyasadan temin edilebilmektedir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018	2019	2020	(2019-20)	2020
1	ALMANYA	176.201.328	156.431.206	175.603.759	12,26	18,55
2	BELÇİKA	106.956.410	118.537.525	128.259.027	8,20	13,55
3	POLONYA	64.047.202	63.304.291	78.020.632	23,25	8,24
4	MALEZYA	57.928.665	73.411.372	73.168.221	-0,33	7,73
5	İTALYA	85.375.939	71.105.324	67.388.333	-5,23	7,12
6	FRANSA	48.568.145	43.527.885	47.957.095	10,18	5,07
7	GÜNEY KORE	44.994.801	34.360.825	47.102.059	37,08	4,98
8	İNGİLTERE	41.818.958	39.282.589	45.173.070	15,00	4,77

9	A.B.D.	50.634.636	42.697.562	39.276.031	-8,01	4,15
10	HOLLANDA	40.295.030	31.501.077	31.739.518	0,76	3,35
11	ÇİN	18.017.508	19.333.849	26.936.470	39,32	2,85
12	İSPANYA	30.324.692	21.928.457	23.784.429	8,46	2,51
13	MISIR	17.246.872	19.140.361	19.587.651	2,34	2,07
14	HİNDİSTAN	18.800.731	23.201.342	19.035.423	-17,96	2,01
15	JAPONYA	9.150.268	10.808.705	15.970.213	47,75	1,69
Liste Toplamı		810.363.203	768.574.389	839.003.951	9,16	88,65
Genel Toplam		901.224.291	864.870.201	946.408.616	9,43	100,00

Kaynak: TÜİK

Sektörde başlıca ithalat yaptığımız ülkeler, Almanya, Belçika, Polonya, Malezya ve İtalya olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ithal pazarımızın toplam sektör ithalatı içerisindeki payının 2020 yılında % 89 civarında olduğu görülmektedir.

TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında temizlik ve kozmetik maddeleri ile sabun sektörü 2023 ihracat hedefi 3,3 milyar dolardır.

Söz konusu sektörler kapsamında ilgili İhracatçı Birliği Genel Sekreterlikleri İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İMMİB) ile Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AKİB), ilgili ihracatçı birlikleri ise yine İMMİB bünyesindeki İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ile AKİB bünyesindeki Akdeniz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliğidir.

KAYNAKLAR

- International Trade Center (ITC) Trade-Map (www.trademap.net)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı
- TOBB 2012 Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Raporu
- Euromonitor Sektör Raporları (2014)
- Uluslararası Sabun, Deterjan ve Koruyucular Maddeler Birliği

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63